

KUOPIO

Väliarviointi

Tarkastuslautakunta
25.8.2020

Kuopion kaupunki

Tarkastuslautakunta

Tarkastustoimisto

25.8.2020

Tarkastuslautakunnan väliarviointi kaupunginvaltuustolle

Tarkastuslautakunnan väliarviointi perustuu arviointikokouksiin sekä toiminnan ja talouden seurantaraportteihin. Kuntalain 121§:n mukaisesti Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 24.8.2020 käsitellyt kuluvan vuoden II-osavuosikatsauksen ja vastineet vuoden 2018 jälkiseurantoihin ja vuoden 2019 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin.

Kaupunginhallitus seuraa talousarvion toteutumista kuukausittain. Kuukausiraportissa selvitetään sekä talouden toteumaa että koko vuoden ennustetta. Kuukausiraporttiin sisältyvät palvelualueiden arviot koko vuoden toteutumiseen liittyvistä riskeistä. Taseyksiköt ja liikelaitokset toimittavat myös toteutuma- ja ennustetiedot koko kaupungin tilinpäätösennustetta varten.

Kaupunginvaltuustolle raportoidaan talousarvion toteutumista neljä kertaa vuodessa, maaliskä-, kesä-, syys- ja joulukuun toteutumatilanteen tietojen pohjalta. Neljäs raportti on tilinpäätös ja se kattaa koko vuoden seurannan. Kaikki osavuosikatsaukset sisältävät talouden ja henkilöstön toteutumätiedot ja talousennusteen. Puolivuotiskatsaus sisältää strategian ja tavoitteiden toteutumisen seurannan, jonka pohjalta tarkastuslautakunta laatii väliarvioinnin.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastuksen vuoden 2020 työohjelmasta

Tarkastuslautakunta on laatinut kuluvan tarkastusvuoden työohjelman kokouksessaan 9.4.2020. Työohjelman mukaisesti lautakunta on tähän mennessä kuullut vammaispalveluiden ja kehitysvammahuollon, Savonia Oy:n, Pohjois-Savon aluepelastuslautakunnan, tietohallinnon sekä Istekki Oy:n johtavia viranhaltijoita toimialansa toiminnan ja talouden toteutumisesta. Kaupungin toimintaa koskevista arviointihavainnoista raportoidaan kevään arviointikertomuksessa.

Tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy:n vastuullinen tilintarkastaja Tiina Lind esitteli tarkastuslautakunnalle tilintarkastuksen työohjelman 20.8.2020. Tilintarkastuksen työohjelma pohjautuu tarkastusriskien arviointiin ja siinä huomioidaan vuosittain tehtävien hallinnon, kirjanpidon, tilinpäätöksen ym. kuntalain edellyttämien tarkastusten lisäksi poikkihallinnollisten talous- ja tietohallintoprosessien ja niihin liittyvien kontrollien tarkastus. Tilintarkastuksessa tarkastetaan mm. talousarvion noudattamista ja talousarviorakennetta, investointeja sekä sisäisen valvonnan toimivuutta. Tarkastuskohteille annetaan palaute tarkastuksista ja olennaisista epäkohdista raportoidaan kaupunginjohdolle ja tarkastuslautakunnalle.

Valtuustoon nähden sitovien määrärahojen toteutumaennuste

Kuopion tämän vuoden talousarvio laadittiin 13,7 milj. euroa alijäämäiseksi, mutta ennuste alijäämän toteutumisesta on noin 1,9 milj. euroa suurempi. Toimintakatteen ennustetaan heikenevän noin 10,8 milj. eurolla. Verotuloarvio on alkuperäistä talousarviota noin 18 milj. euroa alempana. Palkkasumma laski 4,4 % huhti-kesäkuussa verrattuna viime vuoteen, mikä heijastuu suoraan ennakonpidätysten määrään.

Sairaanhoitopiirin vuoden 2019 alijäämän kattaminen on sisällytetty ennusteeseen. Kuluva vuoden alijäämän sairaanhoitopiiri arvioi kasvavan noin 30 milj. euroon. Kuntien ja kuntayhtymien alijäämän kattamissäännöksiä ollaan muuttamassa väliaikaisesti, joten kaupungin ennuste lähtee siitä, että jäsenkunnille tuleva lasku alijäämästä ei vaikuta vielä tähän vuoteen.

Kuopion kaupunki

Tarkastuslautakunta

Tarkastustoimisto

25.8.2020

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin vaikea taloustilanne ja alijäämän kattaminen aiheuttaa Kuopion kaupungille merkittäviä kustannuksia. Vaikka kuntien ja kuntayhtymien alijäämän kattamisäännöksiä oltaisi muuttamassa väliaikaisesti siten, että jäsenkunnille tuleva lasku alijäämästä ei vaikuta vielä tähän vuoteen, on alijäämä katettava ennemmin tai myöhemmin.

Tilinpäätösennuste 2020

	2019	2020	% -ero	Ta 2020	Ennuste 2020	Ero Ta/Ennuste
	Tot. 31.7.	Tot. 31.7.				
TOIMINTAKATE						
TOIMINTATUOTOT	171 793	174 027	1,3 %	304 552	304 627	76
TOIMINTAKULUT	-554 754	-558 907	0,7 %	-995 380	-1 006 278	-10 898
	-382 961	-384 880	0,5 %	-690 828	-701 651	-10 822
VEROTULOT	267 916	287 238	7,2 %	488 830	471 270	-17 560
VALTIONOSUUDET	115 528	129 765	12,3 %	215 582	242 522	26 940
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	8 475	6 940	-18,1 %	12 736	11 849	-887
	8 958	39 063	336,0 %	26 320	23 990	-2 329
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-25 042	-27 526	9,9 %	-47 201	-47 199	3
SATUNNAISET ERÄT		43		7 000	7 000	0
	-16 083	11 580	-172,0 %	-13 882	-16 208	-2 327
POISTOERON MUUTOS				161	161	0
RAHASTOJEN MUUTOS		402			402	402
	-16 083	11 982	-174,5 %	-13 720	-15 645	-1 925

Vertailuvuosi 2019 ei sisällä Kuopion vesi liikelaitosta. Luvut tuhansia euroja. Taulukko: Talous- ja omistajaohjaus

Talousarviomuutokset

Vuoden 2020 talousarvioon sisällytettiin koko kaupungin tasolla 6 milj. euron henkilöstömenojen vähentämistavoite ja se toteutettiin siinä vaiheessa määrärahatarkastelussa keskitetysti kaupungin yleishallintoon. Kohdentaminen palvelualueille, taseyksiköille ja liikelaitokselle valmisteltiin tammikuun aikana ja valtuuston päätettäväksi esitettiin sen aiheuttamat määrärahamuutokset. Kaupunginvaltuuston 8.6.2020 § 37 päätöksen mukaisesti yleishallinnon talousarvioon kustannuspaikalle 1946 sisällytetty henkilöstömenosäästötavoite 6.000.000 euroa vähennettiin palvelualueiden, taseyksiköiden ja liikelaitoksen henkilöstömenoista, koulutusmäärärahoista sekä työllistämisestä seuraavasti:

Palvelualue	Euroa
Tarkastustoimi	5 802
Yleishallinto	73 167
Elinvoima- ja konsernipalvelut	663 908
Kaupunkiympäristö	818 141
Hyvinvoinnin edistäminen	767 812
Kasvu ja oppiminen	1 830 407
Terveydenhuolto	478 593
Perusturva	554 625
Kuntatekniikkaliikelaitos Mestar	533 468
Pohjois-Savon pelastuslaitos	135 884
Tilakeskus	138 194

Samassa 8.6.2020 kaupunginvaltuuston kokouksessa § 38 hyväksyttiin teknisenä talousarviomuutoksena Perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueen aikuisten kuntoutuspalveluiden ja Terve Kuopio -kioskin suunnitellut muutokset 1.4.2020 alkaen. Kuntoutuksen palveluprosessi lakkautetaan. Palvelualueiden välisinä siirtoina terveydenhuollon palvelualueelta siirtyy 10 henkilöä perusturvan vanhusten hoivapalvelun kotikuntoutukseen. Siirrettävä määräraha on noin 0,5 milj. euroa ja myyntituottoja 9 000 euroa.

Kuopion kaupunki

Tarkastuslautakunta

Tarkastustoimisto

25.8.2020

Tarkastuslautakunta haluaa muistuttaa Tilakeskus-taseyksikön nimenmuutoksesta. Uusittu taseyksikön toimintasäntö hyväksyttiin Kuopion kaupunginhallituksen kokouksessa 13.7.2020 § 197 ja se tuli voimaan 1.8.2020 alkaen. Toimintasäännön hyväksymisen yhteydessä Kuopion Tilakeskus –taseyksikön nimi muuttui muotoon Kuopion Tilapalvelut.

Toimintakatteen kehitys palvelualueittain

	TA+TAMU 2020 M€	Ennuste 2020 M€	Erotus + paremmin - huonommin M€
Elinvoima ja konsernipalvelut	-25,9	-26,0	-0,1
Kaupunkiympäristön palvelualue	-4,3	0,9	5,1
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	-40,1	-41,5	-0,5
Kasvun ja oppimisen palvelualue	-207,0	-207,0	0,0
Perusturvan palvelualue	-165,3	-170,6	-5,3
Terveydenhuollon palvelualue	-261,9	-272,7	-10,7
-Josta erikoissairaanhoido	-178,4	-185,8	-7,4
Terveydenhuollon palvelualue ilman ESH	-83,5	-86,9	-3,4
Vaalit	-0,03	-0,03	0
Tarkastustoimi	-0,3	-0,3	0,0
Yleishallinto	-21,7	-20,7	1,0
Toimintakate ydinkaupunki	-727,4	-738,0	-10,7
Tilakeskus	33,0	33,0	0,0
Muut taseyksiköt ja liikelaitokset yht.	3,5	3,4	-0,2
Toimintakate koko kaupunki	-690,8	701,7	-10,9

Lähde: talous- ja omistajaohjaus

Yleishallinnon toimintamenojen ennustetaan alittuvan 0,5 M€ tapahtuma-avustusten osalta.

Kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen toimintamenojen ennustetaan alittuvan yhteensä 0,4 milj. euroa.

Elinvoima- ja konsernipalvelun palvelualueen toimintakatteen ennustetaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisena. Työmarkkinatukimaksujen ennustetaan ylittävän 2 milj. euroa budjetoidusta. Ylityksestä arvioidaan katettavan 1,5 milj. euroa työllisyyspalvelun käyttösuunnitelman sisältä, sillä ostopalvelut, avustukset, kesätyöllistäminen ja hankkeet eivät toteudu poikkeusajan vuoksi suunnitellusti.

Kaupunkiympäristön palvelualueen toimintakatetta parantaa maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset 3,15 milj. euroa, joiden toteutuminen siirtyi vuodelta 2019. Lisäksi toimintakatetta parantavat velvoiteautopaikkamaksut 1,85 milj. euroa ja maanvuokratuottojen 0,36 milj. euroa budjetoitua parempi tulos. Poikkeustilanteen vuoksi joukkoliikenteen lipputulosten arvioidaan toteutuvan 2,4 milj. euroa huonompana kuin talousarviossa oli suunniteltu.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelualueen tulojen menetykseksi ennustetaan 2,2 milj. euroa ja menojen alittumiseksi 1,6 milj. euroa. Ennusteessa on huomioitu Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämät avustukset koronapandemian kustannuksiin (teatteri 350.000 euroa, musiikkikeskus 80.000 euroa). Koronaepidemian vuoksi keväällä oli suljettuna: kirjastopalvelut, museokohteet, liikuntapaikkapalvelut, kansalaistoiminnan palvelut, kansalaisopisto, kaupunginteatteri ja musiikkikeskus. Suomen hallituksen 4.5.2020 päätöksen mukaisesti osa edellämämainituista toiminnoista on avattu asteittain.

Kasvun ja oppimisen palvelualueella poikkeustilanne vähensi varhaiskasvatuksen ja iltapäivätoiminnan maksutuloina sekä koulujen iltakäytön vuokratuloja. Vastaavasti menopuolella on

Kuopion kaupunki Tarkastuslautakunta
Tarkastustoimisto

25.8.2020

huomioitu mm. henkilöstösäästöt varhaiskasvatuksen henkilökunnan ja koulunkäynninohjainten siirtymisestä perusterveydenhuoltoon koronaepidemian hoitotehtäviin ja lomautukset sekä ateriapalvelujen ja koulukuljetuskustannusten hyvitykset poikkeustilanteesta johtuen, yhteensä 1,4 milj. euroa. Ennusteessa on lisäksi huomioitu 1.8.voimaan tulevan yleiskorotuksen vaikutus n. 0,5 milj. euroa sekä yksityisen päivähoiton palvelustelikustannusten indeksitarkistuksen vaikutus n. 0,1 milj. euroa. Varhaiskasvatuksen subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoitukset poistuivat 1.8. ja alle 3-vuotiaiden ryhmäkokoja piennettiin.

Perusturvan palvelualueen toimintamenojen arvioidaan ylittyvän hoivapalvelujen henkilöstömenoissa 3,2 milj. euroa sekä siivous- ja suojavaruste- ja hoitotarvikekustannuksissa 1,2 milj. euroa. Ylityksestä yhteensä n. 2,1 milj. euroa on koronapandemiasta johtuvia menolisäyksiä.

Terveystieteiden palvelualueen pandemiakustannusten koko vuoden vaikutusta sekä talousarvioylityksiä on vielä tässä vaiheessa vaikea arvioida. Lääkärin/hoitajan vastaanoton ja suun terveydenhuollon asiakasmaksutuloja ennustetaan jäävän saamatta n. 1,3 milj. euroa. Oman toiminnan toimintamenoja on ylittymässä n. 2,4 milj. euroa. Suurimmat ylitykset ovat hoitotarvikejakelu n. 1 milj. euroa, koronatestien laboratoriokustannukset n. 1 milj. euroa. Sairaanhoidopiiriin kuntalaskutuksen tasaus kesä-heinäkuulta saadaan elokuun lopussa. Pandemia lopetti maaliskuusta lähtien käytännössä muun kuin koronavirukseen liittyvän ei-kiireellisen erikoissairaanhoidon. Vaikka tilanne on osin normalisoitunut, toiminnan pysähtyminen aiheuttaa huomattavan patouman erikoissairaanhoidon palvelujen tarpeelle ja tulee viivästyttämään hoitoon pääsyä. Kaupungille siirtyvät jatkohoitopotilaat ovat olleet vaikeammin hoidettavia.

Taseyksiköiden ja liikelaitosten toteutumaennusteet ovat talousarvion mukaisia.

Tarkastuslautakunnan on helppo yhtyä havaintoon, että koronapandemialla on ollut merkittäviä vaikutuksia niin kaupungin talouden kuin toiminnankin osalta. Lopullisia vaikutuksia on vielä tässä vaiheessa mahdotonta ennustaa.

Henkilöstö

Tammi-kesäkuun henkilötyövuosikertymä on lähes henkilöstösuunnitelmien mukainen (toteuma 49 %). Henkilötyövuosien määrä on laskenut edellisen vuoden vastaavasta ajanjaksosta 26,1 henkilötyövuotta (htv).

Vuoden 2020 henkilötyövuosien määrään vaikuttaa vähentävästi henkilöstösopeutukset, yhteensä noin 93 htv (pysyvät 80 htv + vapaaehtoiset 13 htv). Arvioitu koronaepidemian vaikutus noin 20 htv. Henkilöstön sopeutustoimenpiteillä on henkilöstömäärän kasvua leikattu. Tammi-kesäkuun toteuman perusteella henkilötyövuosikertymän arvioidaan toteutuvan vuoden loppuun henkilöstömäärällä 6500 htv, joka sisältää sopeutustoimenpiteet.

Pandemian vaikutus on kasvattanut henkilöstötarvetta perusturvassa ja terveydenhuollossa, samoin normaalitoimintaan palaaminen, kun jonoja puretaan. Toisaalta keväällä kyettiin tekemään henkilöstösiirtoja toisilta palvelualueilta pandemian hoitoon. Henkilöstömenosäästöjen toimenpiteitä toteutetaan poikkeusoloista huolimatta. Riskinä on sijaiskustannusten kasvu koronaepäilyistä syntyvien poissaolojen vuoksi.

Työhyvinvointia ja työturvallisuutta edistävät toimenpiteet ja uudet toimintatavat sekä koronapandemia ovat vähentäneet poissaolojen määrää.

Sairauspoissaolomäärien kehitys 2019-2020

Palvelualue	SAIRAUSSPOISSAOLOT			TAPATURMAPOISSAOLOT		
	2020 pv	2019 pv	Muutos pv	2020 pv	2019 pv	Muutos pv
Muutos tammikuu- kesäkuu kalenteripv/henkilötyövuosi						
Yleishallinto	9,0	0,0	9,0			
*) Elinvoima- ja konsernipalvelut	6,4	7,0	-0,6	0,0	0,2	-0,2
Lomituspalvelu	21,7	22,8	-1,1	2,0	3,9	-1,8
Kaupunkiympäristön palvelualue	6,7	12,1	-5,4	0,3		0,3
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	12,4	12,1	0,3	0,1	0,1	0,0
Kasvun ja oppimisen palvelualue	17,6	16,9	0,7	0,6	0,4	0,2
Perusturvan palvelualue	20,9	23,8	-2,9	1,2	0,8	0,4
Terveystieteiden palvelualue	17,9	20,0	-2,1	0,8	0,4	0,4
Liikelaitokset						
Kuopion Kuntatekniikan liikelaitos	14,6	14,9	-0,3	1,2	1,0	0,2
Taseyksiköt						
Pohjois-Savon Pelastuslaitos	14,1	16,2	-2,1	0,5	1,6	-1,1
Isäntäkuntapalvelut	19,0	24,9	-5,9		0,7	-0,7
Tilakeskus	8,7	14,0	-5,3		2,9	-2,9
Poissaolot keskimäärin kaupungissa	17,4	18,2	-0,8	0,8	0,7	0,1

*) Ilman Tilakeskusta ja lomituspalvelua

Lähde: Työnantajapalvelut

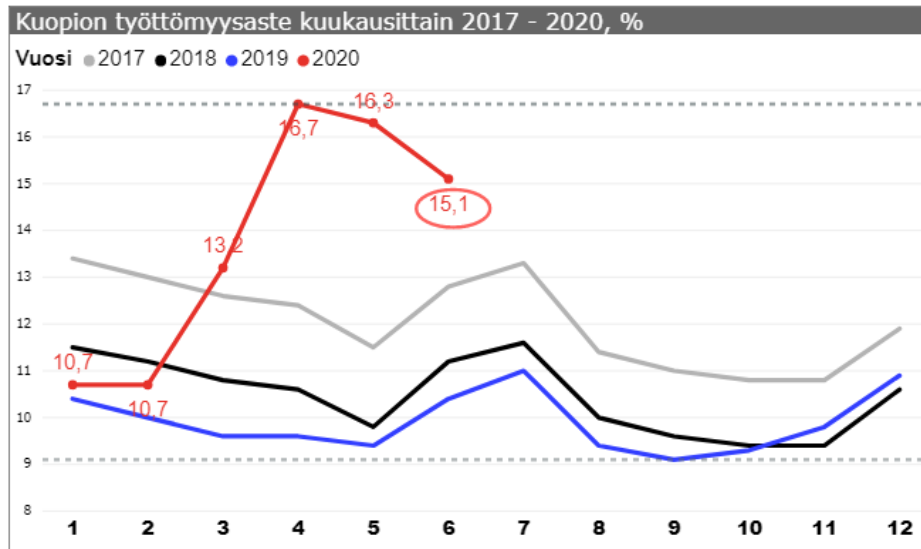
Tarkastuslautakunnan havainnon mukaan sairauspoissaolojen vähentäminen on haastavaa, mutta suunta on oikea. Lukujen tarkastelussa tulee ottaa huomioon palvelualueen koon vaikutukset. Pienen palvelualueen yksittäinen pitkä poissaolo muuttaa henkilötyövuosikohtaista poissaolokeskiarvoa merkittävästi. Toisaalta myös ison palvelualueen pienikin parannus henkilötyövuosikohtaisessa sairauspoissaolokeskiarvossa merkitsee usean sairauslomapäivän vähennystä.

Kaupungin muut tunnusluvut

Väestökehityksen toteutuessa vuoden 2019 kasvuvauhdilla, asukkaita Kuopiossa vuoden 2020 lopussa olisi 119 900. Väestönmuutos tammi-kesäkuulta on normaaliin tapaan negatiivinen (-206 henkeä). Opiskelijoiden tulomuutto nostaa väkilukua vasta syksyn kuukausina. Tulomuuton ajankohdan vaikutus näkyy myös Kuopion Opiskelija-asunnot Oy:n asuntojen kesäkuun pienempänä täyttöasteena.

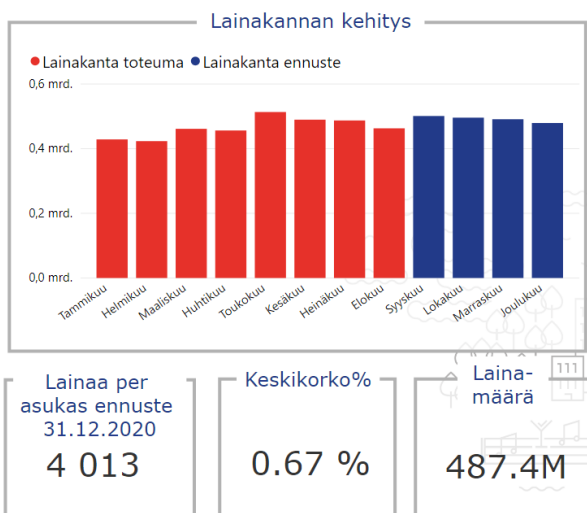
Työttömyysluvuissa näkyy rajusti koronapandemia. Työttömyysluvuissa pandemian vaikutus tuli näkyviin maaliskuussa. Työllisyystilanne muuttui lyhyessä ajassa heikompaan suuntaan ja lomautettujen tai irtisanottujen määrä kasvoi dramaattisesti. Tilanne hieman parani, kun palvelualueiden työpaikkoja kesällä kyettiin avaamaan. Työmarkkinatukimaksut kasvavat merkittävästi, mutta muun työllistämistoiminnan supistuminen katsotaan kattavan pääosan ylityksestä. Kesäkuun työttömyysaste oli 15,1 %. Työttömänä oli 8601 henkeä, joka oli 47 % enemmän kuin vuosi sitten. Työttömien työnhakijoiden määrä sisältää myös kokoaikaisesti lomautetut. Kuopion työttömyysaste oli kuitenkin maltillisempi kuin muissa saman kokoluokan kaupungeissa.

25.8.2020

Kuopion työttömyysasteen kehitys. Lähde: talous- ja omistajaohjaus.

Lainakannan ennustetaan toteutuvan suunnitelman mukaisesti. Investointien ennustetaan jäävän talousarviosta noin 3,4 milj. euroa. Verotuloarvio on alkuperäistä talousarviota noin 18 milj. euroa alempana. Palkkasumman lasku 4,4 % huhti-kesäkuussa verrattuna viime vuoteen, heijastuu ennakonpidätysten määrään. Veronpalautusten määrä jää kuitenkin huomattavasti pienemmäksi kuin vuosi sitten ja jäännösveroja maksetaan enemmän, mikä tasapainottaa verotulokertymää.

Lähde: Talous- ja omistajaohjaus

Tarkastuslautakunnan havainnon mukaan talousennusteen laatimista haittaavat merkittävät Kuopiosta riippumattomat epävarmuudet. Epävarma työllisyysuhdanteiden kehitys, epäselvä valtion kädenojennuksen suuruus kunnille ja vaikea sairaanhoitopiirin taloustilanne pitävät kaupunkia varpaillaan vielä pitkään.

Strategisten tavoitteiden toteutuma

Kuopion strategia on kaupunkiyhteisön strategia ja se ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa. Strategiassa on neljä näkökulmaa: Kasvava Kuopio, Hyvinvoiva Kuopio, Uudistuva Kuopio ja Resurssiviisas Kuopio. Kuopion menestystekijät (14 kpl) on ryhmitelty näitten näkökulmien mukaan. Strategiassa on myös kolme läpileikkaavaa strategista tavoitetta: digitalisaatio, kansainvälisyys ja kumppanuus. Talousarvion strategiaosaan (s.15-19) on koottu valtuustoon nähden sitovat kaupunkistrategiaa vuonna 2020 toteuttavat tavoitteet.

Tarkastuslautakunta arvioi valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumaennustetta tavoitekohtaisessa taulukossa, johon on koottu tavoitteet vastuutahoineen sekä kaupunginhallituksen että tarkastuslautakunnan arviot vierekkäisin sarakkein.

Merkkien selitteet:

- Etenee suunnitellusti
- Etenee hitaasti tai osittain
- Tavoite on saavutettavissa
- Tavoitteen toteutuminen on epätodennäköistä
- Ei voida arvioida
- ELKO elinvoima- ja konsernipalvelut
- KYP kaupunkiympäristön palvelualue
- HEP hyvinvoinnin edistämisen palvelualue
- KOP kasvun ja oppimisen palvelualue
- PTP perusturvan palvelualue
- THP terveydenhuollon palvelualue

1.KASVAVA KUOPIO

Kriittinen menestystekijä	Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Arvio 30.6.	Vastuutaho	Tarkastuslautakunnan arvio
1.1. Kilpailukykyinen yrittäjyyssympäristö	Yritysystävällisyys/ELPO-mittaristo	Kuopio säilyttää asemansa yritysystävällisten kärkikaupunkien joukossa		Kaikki	 Tavoite on saavutettavissa. Kuopio sijoittui suurten (yli 50 000 asukkaan) kaupunkien joukossa viidenneksi elinkeinopoliitiikan kokonaisarvosanassa Suomen Yrittäjien kesäkuussa julkaistamassa kuntabarometrissä (ent. ELPO-mittaristo).
	Yritysten työvoiman saatavuus (kysely), väestökehitys, ulkomaan kansalaiset ja vieraskieliset (%) väestöstä, oppilaitoksista valmistuneista jää alueelle (%), tarjotut harjoittelu- ja kesätyöpaikat	Edistetään opiskelu- ja työperäistä muuttoa ja maahanmuuttoa Kuopioon sekä ulkomaalaisten ammattiosaajien sitoutumista alueeseen.		Kaikki	 Tavoitteen toteutuminen on epätodennäköistä. Future Savo (EAKR) –hanke etenee. Koronatilanteen vuoksi kansainvälinen liikkuvuus on rajoittunut. Jätetty rahoitushakemus kv-opiskelijoiden alueelle sitoutumiseen tähtäävästä Talent Hub -hankkeesta. Savonia-AMK:n hallinnoimassa hankkeessa osatoteuttajina ovat Kuopion kaupunki, Itä-Suomen yliopisto ja kauppakamari.
	Tonttivaranto	Huolehditaan riittävästä ja monipuolisesta yritystonttitarjonnasta.		ELKO KYP	 Tavoitteen toteutuminen on epätodennäköistä. Yritystonttikysyntä on pysynyt hyvänä. Kaavoitustyön hidastuessa vastaaminen yritysten tarpeeseen on ollut haastavaa.
	Uudet yritykset, työpaikkakehitys, liikevaihto, vienti ja palkkasumma	Kehitetään edelleen yrityksille suunnattuja palveluja yhteistyössä kumppanien kanssa.		ELKO KYP	 Tavoite on saavutettavissa. Valtioneuvoston asetuksen mukaista yksinyrittäjätukea korona-poikkeustilanteen vuoksi on hakenut 780 yrittäjää ja tukea on myönnetty 1,25 milj. €.

25.8.2020

	Matkailijoiden yöpymiset	Kehitetään matkailun ja tapahtumien toimintaympäristöä (Puijo, Tahko, Kuopionlahti, Matkustajasatama).		ELKO KYP		Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Matkailun kansainvälistämiseen tähtäävä, Savogrow Oy:n hallinnoima Pohjois-Savon Lakeland2 -hanke (EAKR) etenee suunnitellusti. Koronan vaikutuksia matkustajamäärään ei vielä tiedetä.
1.2. Vetovoimainen innovaatio- ja oppimisympäristö sekä laadukas koulutusketju	Tutkimus- ja kehittämisrahoitus, kaupungin panostus innovaatio toimintaan	Innovaatioympäristön synergia toimii ja tukee start up -toimintaa sekä yritysten kansainvälistymistä.		ELKO KYP		Tavoite on saavutettavissa. Yliopistokaupunkien ja valtion väliset sopimusneuvottelut innovaatioekosysteemeistä käynnistyivät keväällä. Sopimukseen esitettävät kärkiteemat on hahmotettu yhteistyössä tiedelaakson toimijoiden kanssa. Pohjois-Savon pääomasijoitusrahaston toiminta käynnistyi kesäkuussa.
	Käynnissä olevat kehittämishankkeet.	Savilahden ICT-ympäristöä kehitetään avoimeksi ja yritystoimintaa edistäväksi.		ELKO KYP		Tavoite on saavutettavissa. Savilahdentien saneeraus on aloitettu Valosali-urakalla, toteutus sisältää älykästä ICT-ympäristöä mikroputkiverkoston avulla.
1.3. Kuopion tunnettuus ja edunvalvonta	Edunvalvonnan vaikuttavuus	Viestintää ja edunvalvontaa kehitetään systemaattisesti edelleen (vaikuttamisen kohteet, vaikuttavuusviestintä yhteistyö).		Kaikki		Tavoite on saavutettavissa. Alueellisen markkinoinnin uutta yhteistyön koordinoitumalla on valmisteltu yhdessä Kuopio Tahko - matkailumarkkinointiyhtiön sekä alueen oppilaitosten kesken.
1.4. Rohkea kaupunkikehitys, elinvoimainen kaupunkikeskusta, monimuotoinen kaupunkikulttuuri	Rakentamisen määrä, kaupunkikeskustan elinvoimaluku	Kaupunkikeskustan täydennysrakentaminen jatkuu.		ELKO KYP HEP		Tavoite on saavutettavissa. Ruutukaava-alueella on käynnissä viisi asemakaavahanketta ja torin länsilaidan kehittämisen kaupallinen kehittämissuunnitelma valmistui keväällä. Rakentamisen osalta täydennysrakentamiskohteet ovat toteutuneet suunnitellusti.
	Kaupunkikeskustan elinvoimaluku, uudet tapahtumat	Aktivoidaan kaupunkikeskustan tapahtumatoimintaa yhdessä järjestöjen yms. kanssa.		ELKO KYP HEP		Tavoitteen toteutuminen on epätodennäköistä. Kehittämistoimenpiteitä on aikataulutettu uudelleen koronatilanteesta johtuen.
	Savilahden rakentamisen eteneminen	Savilahden toteutus etenee suunnitellun mukaisesti.		KYP		Tavoite on saavutettavissa. Savilahdentien 1. urakka, Valosali ja infran siirrot ovat työn alla, rakentaminen on edennyt aikataulussa. 2. urakan, Hehkun Sydämen suunnitelmat ovat valmistelussa.
	Savilahden näkyvyys	Savilahden tunnettuutta edistetään markkinoinnin ja viestinnän keinoin.		ELKO KYP		Tavoite on saavutettavissa. Savilahti -kärkihankkeen brändiä vahvistava uusi visiotyö on valmis. Visiotyön animaation lanseeraus on käynnissä. Markkinointitoimenpiteet etenevät suunnitellusti.

25.8.2020

2.HYVINVOIVA KUOPIO

Kriittinen menestystekijä	Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Arvio 30.6.	Vastuutaho	Tarkastuslautakunnan arvio
2.1. Aktiivisuuteen innostava arki	Harrastusmahdollisuuksien saavutettavuus, harrastuksen hinnan kokeminen, liikunnan harrastaminen, kulttuuriharrastuksiin osallistuminen	Mahdollistetaan harrastaminen lapsille ja nuorille mm. siirtämällä harrastamisen ajallista painopistettä koulupäivän yhteyteen.		HEP KYP KOP PTP THP	 Tavoite on saavutettavissa. Kaupungissa on päätetty 17.6.2020 ottaa käyttöön alle 20-vuotiaiden lasten ja nuorten hyvinvointiranneke. Yleisavustuksista jätetty 30.000 euroa jakamatta ja kohdennettavaksi syksyllä seurojen järjestämään lasten ja nuorten harrastustoimintaan koulupäivän aikana tai heti koulun jälkeen sekä perheiden yhteisen matalan kynnyksen liikkumisen tukemiseen.
	Uudistuksen eteneminen	Uudistetaan liikunnan avustus- ja maksupolitiikkaa.		HEP	 Tavoitteen toteutuminen on epätodennäköistä. Maksu- ja avustuspolitiikan valmistelu on kesken. Vuoden 2020 avustushaku on parhaillaan käynnissä.
	Toteutetut toimenpiteet	Tehostetaan hyvinvointimarkkinointia.		ELKO HEP	 Tavoite on saavutettavissa. Hyvinvointimarkkinointia edistetty erityisesti Liikkuva Kuopio-sivuston (https://liikkuva-kuopio.fi/) alla.
2.2. Varhainen tuki	Lasten ja nuorten kokema perheen yhdessä viettämän ajan riittävyys (kouluterveyskysely) huostaanotossa vuoden aikana olleet 0-17v, % vastaavan ikäisestä väestöstä, lastensuojelun tehostetussa perhetyössä, % lapsiperheistä	Lapsiperheiden hyvinvointia edistetään tukemalla vanhemmuutta eri keinoin.		HEP KOP PTP THP	 Tavoite on saavutettavissa. Monitoimijaista työskentelyä ja perheiden tukea on pilotoitu Yhteinen aika -kokeilulla Saarijärvi-Männistö alueella. Lisäksi on pilotoitu alueellista vanhempien puhelinkonsultaatioaikaa korona-aikana.
		Perhekeskusmallin toiminta alkaa vuoden 2020 aikana.		HEP KOP PTP THP	 Tavoite on saavutettavissa. Perhekeskuksen suunnittelu on edennyt.
	Nuorten huolta herättävä toiminta	Päihteiden käyttö vähenee ja mielen hyvinvointi lisääntyy. Painopiste on erityisesti syrjäytymisuhan alla olevien nuorten hyvinvoinnin edistämisessä.		Kaikki	 Tavoitteen toteutuminen on epätodennäköistä. Kouluterveyskyselyn 2019 mukaan mielialaan liittyvät ongelmat ovat lisääntyneet kaikilla tutkituilla kouluasteilla ja päihteistä erityisesti huumeiden käyttö ja kokeilu ovat lisääntyneet yläkoulun, lukion ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoilla.
2.3. Työllistyminen ja toimeentulo	Pitkäaikaistyöttömien määrä, nuorisotyöttömien määrä, työttömyysaste, työllisyysaste, työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, koulutuspaikan ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat	Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät.		ELKO KOP PTP THP Kaupunkikonserni	 Tavoitteen toteutuminen on epätodennäköistä. Kesäkuun lopussa 2020 työttömien määrä oli lisääntynyt 2 760 henkilöllä (+47,2 %), pitkäaikaistyöttömien 274 henkilöllä (+14,6 %) ja nuorisotyöttömien 470 henkilöllä (+48,7 %) edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna.

25.8.2020

		Kehitetään työllisyyttä edistäviä moniammatillisia ohjaus- ja neuvontapalveluja (ns. ohjaamotoiminta)		ELKO KOP PTH Kaupunkikonserni		Tavoite on saavutettavissa. Ohjaamo siirtynyt Torikadulle. Kyseessä on työllisyyden palvelutori, johon kuuluvat nuorten Ohjaamo-palvelut sekä aikuisten ohjaus- ja neuvontapalvelut on aloittanut toimintansa toukokuussa. Alkuvaiheessa painotus on ollut sähköisissä palveluissa koronatilanteesta johtuen
2.4. Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö	Monikäyttöisten tilojen määrä, tilojen käyttöaste	Kaupungin tilat ovat helposti asukkaiden ja järjestöjen käytössä.		HEP KOP Tilapalvelut		Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Asukkaiden vaikuttamista julkisten tilojen käyttöön ja julkisten tilojen saavutettavuutta on lisätty. Tilojen määrää ja käyttöastetta koskevaa mittaritietoa ei ole saatavilla.
	Monikäyttöisten tilojen määrä, tilojen käyttöaste	Tilojen suunnittelussa otetaan huomioon tilojen monikäyttöisyys.		HEP KOP Tilapalvelut		Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Kirjaston tiloja on tarkasteltu asukastoiminnan sekä muiden kaupungin palvelujen näkökulmasta ja asukkaita on osallistettu tilojen suunnitteluun. Liikuntapaikkapalveluiden uusien ja uudistettavien tilojen suunnittelussa on huomioitu asiakastarpeet ja asukkaita osallistettu on palvelumuotoilun avulla. Tilojen määrää ja käyttöastetta koskevaa mittaritietoa ei ole saatavilla.
	Viheralueiden osuus kaavoitetusta alueesta, luonnon koettu merkitys hyvinvoinnin kannalta	Luonnon saavutettavuutta parannetaan mm. viestinnän keinoin ja kehittämällä luontokohteita ja puistoja asukkaiden kohtaamispaikkoina.		ELKO KYP HEP		Tavoite on saavutettavissa. Uusina retkikohteina ollaan rakentamassa mm. Syväniemen Keihäsjärven esteetöntä lintutornia, Maaningan Korkeakosken Kanjonin kierrosta ja Etelä-Kallaveden Vatasen saaren rantautumispaikkaa. Lisäksi on rahoitettu Tahkon kyläyhdistyksen Tahkon Tähdet -reitistön Leader-hanketta. Korona-aikana luontokohteiden kysyntä on lisääntynyt.

3.RESURSSIVIISAS KUOPIO

Kriittinen menestystekijä	Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Arvio 30.6.	Vastuutaho	Tarkastuslautakunnan arvio	
3.1. Viisas liikkuminen	Kaupungin henkilökunnan etätyöpäivien lukumäärä, etätyökentelypisteet (lkm)	Edistetään edelleen etätyön tekemismahdollisuuksia ja vähennetään liikkumistarvetta.		Kaikki		Tavoite on saavutettavissa. Etätyömahdollisuutta on hyödynnetty laajasti tehtävissä, joihin se soveltuu. Alkuvuonna etätyötä teki 2 003 henkilöä yhteensä 69 700 päivää.
	Kaupunkiliikenteen matkustajamäärä	Edistetään joukkoliikenteen vähäpäästöisyyttä ja parannetaan toimintaedellytyksiä.		KYP		Tavoite on saavutettavissa. Valmisteltu joukkoliikenteen siirtymistä käyttämään käyttövoimana sähköä ja fossiilittomia polttoaineita. Syksyllä 2021 käyttöön tulee 13 sähkö-

25.8.2020

						<p>bussia ja loput 27 bussia käytävät uusiutuvaa biodieseliä.</p> <p>Uusia pysäkkikatoksia on toteutettu ja vanhoja parannettu. Asemansseudulla on toteutettu joukkoliikenteen ajantasainen informaatiojärjestelmä.</p> <p>Korona on vähentänyt merkittävästi joukkoliikenteen käyttöastetta.</p>
	Pyöräilyn ja jalankulun osuus tehdyistä matkoista	Huolehditaan kävely- ja pyöräilyväylien kunnossapidon ympärivuotisesta laadusta.		KYP		Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida kokonaisuutena, koska mittaritieto puuttuu.
3.2. Kiertotalous ja resurssien viisas käyttö	Jätteen määrä, rakentamisen jätteiden hyödyntämisen osuus kaupungilla ja konserniyhtiöissä (%)	Sisällytetään resurssivii-saus hankintaprosesseihin koko konsernissa ja koulutetaan henkilökunta.		Kaikki Sansia		Tavoite on saavutettavissa. Kaupungissa on käyty keskusteluja Sansian kanssa, miten hankintaohjeistuksen ympäristövaikutuksia ja vastuullisuutta voidaan kehittää ja lisätä hankintaprosesseissa. Lisäksi keskusteluja on käyty talous- ja omistajaohjauksen, tilapalvelujen ja kaupunkiympäristön palvelualueen kesken, miten ilmaston ja resurssivii-sauden näkökulmaa edistetään hankinnoissa
	Jätteen määrä	Kaupungin omistamissa toimitiloissa muovinkeräys hoidetaan mahdollisimman tehokkaasti.		Tilapalvelut, Servica		Tavoite on saavutettavissa. Hankittu uusia jätteiden lajitteluastioita. Jätteiden lajittelu otettu käyttöön myös yleisötiloissa, esim. musiikkikeskuksella.
	Uusiomateriaalien käyttöosuus uusissa rakenteissa ja rakennuksissa	Uusiomateriaalien käyttöä lisätään suunnitelmallisesti rakentamisessa.		Tilapalvelut, Kaupunkikonserni		Tavoite on saavutettavissa. Uusio- ja kierrätysmateriaaleja on hyödynnetty mm. viherkohteiden suunnittelussa, Savilahdessa tuhkaa on käytetty luonnonmateriaalien asemasta ja teatterissa osa lavasteista on kierrätettyjä ja kierrätetään edelleen esityskauden loputtua.
	Syntyneen ruokahävikin määrä (kg/€)	Ruokahävikin seuranta laajennetaan kaikkiin kaupungin tiloissa toimiviin ruokapalvelupisteisiin.		Servica		Tavoitteen toteutuminen on epätodennäköistä. Koronatilanne, ruokapalvelupisteiden sulkeminen ja koulujen etäopiskeluun siirtyminen ovat hdistaneet tavoitteen toteutumista.
3.3. Energiatieteiden kehitys ja uusiutuva energia	Kasvihuonekaasupäästöt, aurinkoenergian ja muun uusiutuvan energian tuotantomäärä (MWh/v)	Hyödynnetään älyenergiaverkkoja ja automaatiota entistä paremmin energiatahtokkuuden lisäämiseksi.		Tilapalvelut		Tavoite on saavutettavissa. Tilapalvelut on tavannut energia-alan keskeisiä toimijoita ja selvittänyt heidän ratkaisujen soveltuvuutta kaupungin rakennuskantaan.

	Uusiutuvan energian osuus sähkön ja lämmön hankinnasta sekä omasta tuotannosta	Tarkastellaan uusiutuvien energiamuotojen hyödyntämismahdollisuudet kaikissa peruskorjaus- ja uudiskohteissa sekä uusilla rakentamisalueilla.		Tilapalvelut, Kaupunkikonserni		Tavoite on saavutettavissa. Tilapalvelut on selvittänyt kaikissa uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeissa uusiutuvan energian käyttömahdollisuudet.
	Vähäpäästöisten ajoneuvojen lukumäärä	Kuljetushankintojen kilpailutuksessa suositaan vähäpäästöisiä käyttövoimia. Ajoneuvohankinnoissa tulee selvittää ensisijaisesti vähäpäästöisten ajoneuvojen hankintamahdollisuus.		Kaikki Kaupunkikonserni		Tavoite on saavutettavissa. Kuljetushankintojen kilpailutuksissa ja ajoneuvohankinnoissa on edellytetty vähäpäästöisiä käyttövoimia. Yhteiskäyttöauto -selvitys on käynnissä. Henkilökunnan työasiamatkoihin tarkoitettun ensimmäisen yhteiskäyttöisen sähköauton käyttöönotto on syksyllä 2020.

4. UUDISTUVA KUOPIO

Kriittinen menestystekijä	Mittari	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Arvio 30.6.	Vastuutaho	Tarkastuslautakunnan arvio
4.1. Kyvykäs ja innostunut henkilöstö ja uudistuva johtaminen	Sairauspoissaolot pv/htv, työttyytyväisyys, korvaavan työn malli käytössä	Henkilöstön työhyvinvointi paranee ja sairauspoissaolot vähenevät kaupunkitasoisesti 15,4 pv/htv tasolle.		Kaikki	Tavoitteen toteutuminen on epätodennäköistä. Kesäkuun 2020 henkilöstöraportin mukaan alkuvuoden sairauspoissaolot ovat 17,4 pv/htv, vähennystä 0,8 pv/htv edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Tapaturmapoissaolot ovat 0,8 pv/htv, kasvua 0,1 pv/htv edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.
	Uudistuksen eteneminen	Poliittisen johtamisjärjestelmän uudistamistyötä viedään eteenpäin luottamushenkilöiden johdolla.		Kaupungin johto	Tavoitteen toteutuminen on epätodennäköistä. Johtamisjärjestelmän uudistustyö ei ole edennyt aikataulussa koronan ja taloustilanteen heikkenemisen viedessä huomion.
4.2. Sujuva ja uudistuva toiminta	Kokeilut ja kehittämissankkeet	Kehitetään tiedolla johtamista (tiedon kerääminen, analysointi ja hyödyntäminen) kaupunkitasoisesti, jotta se palvelee paremmin toiminnan, palvelujen ja palveluverkostojen suunnittelua ja seurantaa.		Kaikki	Tavoite on saavutettavissa. Tiedolla johtamisen (TiJo) -hanke on käynnissä. Hankkeen tavoitteena on ulkoisen ja sisäisen tiedolla johtamisen digitalisointi. Hankkeeseen liittyen on määritelty kaupungin palvelut ja viety ne taloushallinnon järjestelmään, käynnistetty uuden työajanhallintajärjestelmän (Nepton) käyttöönotto sekä kehitetty talous- ja HR-raportointia.
	Kunnan digitalisaatioaste, hankkeiden määrä ja eteneminen, asiakaspalaute	Palvelujen saavutettavuuden ja sujuvuuden parantaminen digitalisaation avulla. Laaditaan digitalisaation tiekartta ja viedään eteenpäin toimintaa ja palveluja uudistavia digihankkeita.		Kaikki	Tavoite on saavutettavissa. Digitalisaation tiekartan työstäminen on edennyt yhteistyössä Istekki Oy:n kanssa.
	Osaamiskartoitukset	Parannetaan henkilöstön digitaalista kyvykkyyttä.		Kaikki	Tavoite on saavutettavissa. Ihmisläheinen digitaalinen kunta -hanke (ESR) käynnistyi huhtikuun alussa. Alkuvaiheessa

						työtä on suunnattu poikkeustilanteen synnyttämään akuuttiin digituen tarpeeseen.
	Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksiin tyytyväisten osuus, kuntalais- ja asiakaspalautteiden määrä	Kehitetään keskeisen kaupunkialueen osallisuuden ja vaikuttamisen toimintamalleja.		Kaikki		Tavoite on saavutettavissa. Asukkaiden osallistamista on tehty mm. erilaisin kyselyin sekä asiakasraateja ja digitaalisia alustoja hyödyntäen.
		Parannetaan kuntalaisviestintää matalan kynnyksen vaikuttamistavoista.		Kaikki		Tavoite on saavutettavissa. Kesään ja kesän aikana pääpaino viestinnässä on ollut kriisiviestinnässä koronatilanteen takia. Monikanavaista viestintää on lisätty
4.3. Keskeinen talous	Investointien kustannusarvioiden pitävyys	Investointien hankesuunnitteluprosessi uudistetaan.		Kaikki		Tavoite on saavutettavissa. Talonrakennusinvestointien hankesuunnitteluprosessin kuvaus on uudistettu. Talonrakennushankkeiden hankeohjeistuksen päivitys on käynnistetty. Ensimmäiset hankemallien vertailut on tehty.
	Lainamäärä €/asukas, lainanhoitokyky, taaseen ulkopuoliset sopimusvastuut, vuokra-kustannusten kasvu	Selvitetään vaihtoehtoisia investointimalleja kokonaistalouden huomioiden investointitason pienentämiseksi.		Kaikki Tilapalvelut		Tavoite on saavutettavissa. Investointien suunnitteluprosessia on tehostettu ja suunnitellua aikaistettu. Eri vaihtoehtoja (laina, vuokra, leasing, elinkaari) käyty läpi kohteiden suunnittelussa.
	Tilikauden tulos, toimintakatteen kasvu%, toimintakulujen kasvu%	Talousarvioon sisältyvä 6 M€:n henkilöstömenojen säästötavoite toteutuu.		Kaikki		Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Kaupunginvaltuusto hyväksyi henkilöstömenojen talousarviomuutokset 8.6.2020. Arvio henkilöstömenosäästöjen toteutumisesta valmistuu 31.8.2020.
	Tilikauden tulos, toimintakatteen kasvu%, toimintakulujen kasvu%	Laaditaan kaupungin talouden tasapainotussuunnitelma suunnittelukaudelle.		Kaikki		Tavoite on saavutettavissa. Perustettu 11.5.2020 poliittinen, kaupunginvaltuuston ryhmäpuheenjohtajista sekä kaupunginvaltuutuksen ja -valtuuston puheenjohtajistosta koostuva Kuopio 2025 -ryhmä. Ryhmän tavoitteena on taloussuunnitelun reunaehtojen valmistelu vuodelle 2021 ja seuraavalle valtuustokaudelle.

Tarkastuslautakunnan laskelman mukaan valtuusto on asettanut 44 talousarviotavoitetta, joista 30 tavoitetta on arvion mukaan toteutuksessa. Yhdeksän tavoitteen toteutuminen on tarkastuslautakunnan mukaan epätodennäköistä. Viiden tavoitteen toteutumista ei voitu arvioida.

Tarkastuslautakunnan havainnon mukaan talousarviotavoitteet ovat kehittyneet parempaan suuntaan edellisvuosista. Tavoitteet ovat selkeämpiä ja niitä kuvaavat mittarit ovat parantuneet. Toisen osavuositarkastuksen osalta tavoitteiden toteutumisen todennäköisyyksiä on arvioitu realistisesti.

Konserniyhtiöille asetetut sitovat tavoitteet

Yhtiö	Eräitä keskeisiä konserniyhtiöiden tavoitteita ja niiden toteutumaennusteet
Kuopion Energia Oy	<ul style="list-style-type: none"> Liittymisaste kaukolämpöön tavoitetoteutuma/tavoite: pientalot 74%/75%. Muut kohteet 84%/85 Kaukojäähdytyslaitoksen käyttöönotto tapahtui 1.6.2020. Savilahden verkostosiirrot etenevät tavoitteen mukaisesti Fennovoiman osakkeet ovat edelleen myynnissä. Keskijänniteverkon kaapelointiaste on kesäkuun lopussa ylittänyt vuoden 2020 tavoitetason ol- len 83,6% Omavaraisuusaste on lähes tavoitteen mukainen 27,5/28% Kuopion Energia tarjosi alueen nuorille kesätyöpaikkoja (15 hlö) ja opinnäytetöitä on valmistu- nut kolme. Biopolttoaineiden osuus on tällä hetkellä 50%, tavoitteeksi on asetettu nostaa osuus 80%:in yh- tiön strategiakauden loppuun mennessä. Kaukolämpöakku on luovutettu käyttöön 14.2.2020.
Kuopion Vesi Oy	<ul style="list-style-type: none"> Yhtiöittämisestä johtuva yhtenäistäminen, strategiatyö: omaisuudenhallinta, strategisten tavoit- teiden määrittely käynnissä. Sairaspoissaolopäivien määrä pysynyt edellisen vuoden tasolla
Istekki Oy	<ul style="list-style-type: none"> Yhtiön tavoitteena on ollut Istekin roolin säilyminen ja vahvistuminen vähintään kolmen maa- kunnan alueella sekä kunta- että sote-asiakkuuksissa. Toteutunut, Fimlab Laboratorio Oy on tul- lut uudeksi omistajaksi. Vuonna 2020 puolen vuoden asiakaspalautekeskiarvo on 4,67. Korona-ajan onnistumisesta Istekki on saanut asiakkailta positiivista palautetta. Yhtiö on tehostanut toimintaansa ja sitä kautta on vältetty palveluiden hinnankorotuksia. Istekki on vertaillut palveluidensa hintoja suhteessa markkinoihin. Tilikauden liikevoittotavoite oli asetettu >1% liikevaihdosta. Liikevoiton toteuma on tällä het- kellä 1,7 %
Järvisseudun Työ- terveys Oy	<ul style="list-style-type: none"> Pääsääntöisesti palvelujen tarjonta on ollut tavoitteiden mukaista, vaikka koronakriisin vaikutus toimintoihin on ollut suuri Henkilöstötyytyväisyys on parantunut yhtiöittämisvuodesta 2019
Kiinteistö-KYS Oy	<ul style="list-style-type: none"> Asuntokannan käyttöastetavoite 99% on tällä hetkellä saavutettu käyttöasteen ollessa kesä- kuussa 99,57% Asuinneliövelkatavoitteeksi asetettiin enintään 708 euroa/asm². Tavoite toteutuu velan ol- lessa kesäkuun lopussa 518,90euroa/asm². Omarahoitusosuus perusparannusinvestoinneissa ennustetaan olevan tavoitteen mukaisesti 100%
Kiinteistö Oy Kuopion koulutilat	<ul style="list-style-type: none"> Tavoitteeksi asetettu kiinteistöpalvelusopimuksen noudattaminen ja nollatulos ennustetaan to- teutuvan.
Kiinteistö Oy Kuopion Luukas	<ul style="list-style-type: none"> Tavoite kiinteistöjen pitämisestä kohtuullisessa kunnossa on yhtiön mukaan toteutunut. Tilikauden tulostavoitteeksi oli asetettu nollatulos. Tulos ennen rahoitustuottoja ja kuluja 30.6.2020 on 10 659,70 €.
Kuopion Pysä- köinti Oy	<ul style="list-style-type: none"> Toripysäköinnin asiakasmäärät ovat laskeneet viimevuodesta. Toripysäköinnin kävijämäärät 30.6.2020 mennessä 247 179 kpl. Kävijämäärä on pudonnut -30% viime vuodesta Liiketilojen vuokrausaste oli kesäkuun lopussa 75 % kun tavoitteeksi oli asetettu 90% Tilikauden tulos vuonna 2019 -68 694,56 €. Arvioitiin tulos vuodelle 2020 -750 000 € koronapan- demian johdosta.
Kiint.Oy Kuopion keskusenttä	<ul style="list-style-type: none"> Kiinteistön kunnossapidossa on noudatettu suunnitelmia tavoitteen mukaisesti. Taloudellinen tulostavoite alle 40 000 euroa ennustetaan ylittyvän 5 000 -10 000 euroa.
Kuopion Opiske- lija-asunnot Oy	<ul style="list-style-type: none"> Asuntokannan käyttöastetavoite on 96,5% ja toteutuma tilanteessa 30.6. on 87,5 % (lukuvuosi- tauko) Tilikauden tuloksen ennustetaan olevan tavoitteen mukaisesti nollatulos. Asuinneliövelkatavoitteeksi asetettiin enintään 754 euroa/asm². Tavoite tällä hetkellä toteutuu velan ollessa 713 euroa/asm². (Vuonna 2019 tavoitetaso oli asetettu 660 euroon/asm².)
Niiralan Kulma Oy	<ul style="list-style-type: none"> Asuntokannan käyttöastetavoite 97,5 % ja toteutuma 30.6. tilanteessa on 97,5% Asuinneliövelkatavoitteeksi asetettiin alle 585 euroa/asm². Toteutuma 30.6. 564 euroa/asm². Omarahoitusosuus peruskorjausinvestoinneista on ajankohtainen vasta vuonna 2021 kun seu- raava peruskorjausinvestointi käynnistyy.
Savonia Ammatti- korkeakoulu Oy	<ul style="list-style-type: none"> Nuorten tutkinto-opiskelijoiden ensisijaiset hakijat/aloituspaiikat- tavoite ei ole toteutunut. Ta- voite oli kolme ensisijaista hakijaa/aloituspaiikat, mutta toteuma oli 2,67 hakijaa. Siirtyminen Savilahden kampukselle on sujunut tavoitteiden mukaisesti.
Servica Oy	<ul style="list-style-type: none"> Asiakastytytyväisyyskyselyä koskeva tavoite (>3,61) saavutettu, tulos 3,67. Liikevaihto/tehty työpanos on kasvanut toisen kvartaalin aikana 17,5 % verrattuna 31.12.2019 tilanteeseen. Merkittävimpanä syyinä keskusvaraston kasvanut liikevaihto koronapandemian ta- kia.

Kuopion kaupunki

Tarkastuslautakunta

Tarkastustoimisto

25.8.2020

Tarkastuslautakunnan havainnon mukaan poikkeusolot vaikuttivat Kuopion konserniyhtiöihin vaihtelevasti. Esimerkiksi Kuopion Pysäköinti Oy:n asiakasmäärät ja toimitilavuokrat ovat jääneet selvästi tavoitelluista. Servica Oy:n liikevaihto on kasvanut siivous- ja suojavarusteiden kasvaneen kysynnän vuoksi, mutta muissa liiketoiminta-alueissa toimipisteiden sulkemiset ovat heikentäneet tulosta.

Sidonnaisuusilmoitukset

Sidonnaisuusilmoituksissa tapahtuneita muutoksia on käsitelty tarkastuslautakunnan kokouksissa säännöllisesti ja ne tuodaan vuosittain valtuustolle tiedoksi. Ajantasainen yhteenveto sidonnaisuuksista on nähtävissä kaupungin verkkosivuilla: <https://www.kuopio.fi/fi/sidonnaisuudet>

Sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuus on rajattu koskemaan kunnan keskeisiä luottamushenkilöitä ja johtavia viranhaltijoita. Luottamushenkilöistä ja viranhaltijoista ilmoitusvelvollisia ovat:

- valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat
- kaupunginhallituksen jäsenet, varajäsenet, esittelijä
- omistajaohjausjaoston jäsenet, esittelijä
- lähidemokratiajaoston jäsenet, esittelijä
- lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat, esittelijät
- kaupunkirakennelautakunnan sekä ympäristö- ja rakennuslautakunnan osalta myös jäsenet ja varajäsenet
- kaupunkirakennelautakunnan tiejaoston puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsen, varajäsenet ja esittelijä
- perusturva- ja terveystieteiden lautakunnan yksilöasioiden jaoston puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja esittelijät

Tarkastuslautakunta suosittelee asianosaisia tarkastamaan omat sidonnaisuustietonsa ja päivittämään ne tarvittaessa.

Vuosien 2017 ja 2018 jälkiseurantoihin ja vuoden 2019 havaintoihin saadut vastineet

Kaupunginhallitus on käsitellyt v. 2019 arviointikertomuksessa pyydyistä vastineista tehdyn yhteenvedon kokouksessaan 24.8.2020 ja päättänyt lähettää sen tiedoksi valtuustolle. Myös tarkastuslautakunta on merkinnyt vastineet tiedoksi.

Tarkastuslautakunta kiittää omalta osaltaan vastineista ja toteaa myönteisenä havaintona, että keskeisistä kehittämiskohteista on melko yhtenäinen käsitys.

Taulukot vuosien 2017 ja 2018 jälkiseurannoista ja arviointivuoden 2019 havaintojen vastineista on esitetty seuraavilla sivuilla.

25.8.2020

Taulukon selitteet: Etenee Ei etene tai etenee hyvin hitaasti Etenee osittain

Arviointivuoden 2017 jälkiseuranta			
Keskeiset arviointihavainnot	Vastuualueen vastine	Tarkastuslautakunnan arvio	
Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen hoitotakuun toteutumisen.	Lasten ja nuorten mielenterveysongelmien ja avun tarpeen lisääntyminen on ruuhkauttanut myös KYS erikoissairaanhoidon yksiköt, jolloin aiempaa moniorgelmallisempia asiakkaita ohjautuu perusterveydenhuollon yksiköihin ja hoitoajat ovat pidentyneet.		Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen hoitotakuun toteutuminen aiheuttaa vuodesta toiseen haastetta.
Sähköiseen kokouskäytännön siirtyminen.	Toimielimet ovat kokoontuneet pääsääntöisesti Microsoft Teams -kokoussovelluksella koronapandemian poikkeusolojen aikana.		Sähköiset kokousmenettelyt on otettu laajasti käyttöön poikkeusolojen aikana ja etäkokousten hyödyntäminen jatkuu myös poikkeusolojen jälkeenkin
Vanhusten palveluasumisen jonotilanne.	16.6.2020 palveluasumisen jonossa oli 36 henkilöä ja tehostetun palveluasumisen jonossa 78 henkilöä. Yli 90 vuorokauden odotusajan palveluasumisen jonossa on 38 (85). Palveluasumisen paikkaa odottavien määrä on pudonnut merkittävästi vuodesta 2019. Koronapandemia on hankaloittanut palveluasumiseen sijoittamista kevään 2020 aikana ja jonot lyhenivät touko-kesäkuussa. Kesällä jonot ovat taas kasvaneet.		Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana jonotilanteen parantumista. Tarkastuslautakunta seuraa jonotilanteen kehitystä myös loppuvuoden osalta.
Pitkäaikais-työttömyyden vähentäminen ja työmarkkinatuen kuntasuuden pienentäminen.	Koronapandemian, poikkeusolojen ja taantuman vaikutukset tulevat olemaan merkittäviä sekä aktivointitoimien ja asiakkaiden palveluohjauksen vähenemisen että työmarkkinatilanteen äkillisen heikkenemisen seurauksena. Pelkästään maaliskuuhun 2020 työmarkkinatukikustannukset ovat olleet n. 150 000 euroa suuremmat edellisvuoteen verrattuna. Konserniyhteisöt edistävät työllisyyden tukemisen tavoitetta mm. tarjoamalla kesätyöpaikkoja ja vuorotteluvapaan sijaisuuksia.		Poikkeusolot vaativat entistä vahvempaa konserniyhteistyötä työllisyydenhoidon hallinnassa.
Henkilöstön työhyvinvointia lisäävät toimenpiteet ja sairauspoissaolojen vähentämistavoitteet	Vuonna 2019 sairauspoissaolot laskivat 17,14 kalenteripäivään (17,49 kalenteripäivää vuonna 2018). Myös tapaturmapoissaolot laskivat ollen 0,71 kalenteripäivää. Sairauspoissaolot ovat laskeneet myös vuonna 2020. Vähenys on 0,8 pv/htv 1.1-30.6. verrattaessa vastaavaan ajankohtaan vuonna 2019. Sen sijaan tapaturmat ovat kasvaneet 0,1 pv/htv. Talousarvion mukaan työtä työhyvinvoinnin parantamiseksi jatketaan päämäärätietoisesti. Tavoitteena on vähentää sairauspoissaolot 15,4 pv/htv tasolle. Koronapandemian aikana toimistotyöntekijät siirtyivät kattavasti etätöihin. Tällä hetkellä etätöitä tekee noin 1200 työntekijää. Etätöytäntö jatkuu 30.9.2020 saakka.		Sairauspoissaolojen määrä on laskenut, mikä on oikea suunta. Tavoitteeseen on vielä matkaa, mutta esimerkiksi etätöiden lisääntymisellä voi olla vaikutusta sairauspoissaolojen pienentymiseen.

Arviointivuoden 2018 jälkiseuranta			
Keskeiset arviointihavainnot	Vastuualueen vastine	Tarkastuslautakunnan arvio	
Strategisten toimenpideohjelmien loppuunsaattaminen.	Strategian toimenpideohjelmat (Kasvava Kuopio, Hyvinvoiva Kuopio, Uudistuva Kuopio ja Resurssiviisas Kuopio) on kaikki laadittu, mutta niitä ei ole viety hallituksen päätöksäksittelyyn. Se oli tarkoitus olla maaliskuussa 2020, kun kaikki ohjelmat olivat valmiita, mutta koronapandemia muutti tilannetta. Oh-		Tarkastuslautakunta kannustaa viimeistelemään strategian toimenpideohjelmat kuluvan syksyn aikana.

	<p>jelmat ovat kuitenkin koko ajan myös luonnosvaiheessa toimineet tukimateriaalina tulevan vuoden sitovien tavoitteiden asettamisessa ja toimenpiteitä käyttösuunnitelmiin asetettaessa.</p>		
<p>Strategisten tavoitteiden ja mittareiden tulella tavoitteita kuvavia, yksiselitteisiä ja mitattavia.</p>	<p>Strategian tavoitteet ja mittarit ovat kehittyneet toimenpideohjelmien laadinnan myötä. Mittaritiedon osalta keskeinen ongelma on ajantasaisen tuoreen tiedon saatavuus. Osa mittaritiedoista on myös hankalasti ja työläästi koottavaa. Strategisten tavoitteiden mittarit ovat jatkuvan kehittämisen kohteena.</p>		<p>Tarkastuslautakunnan havainnon mukaan talousarviotavoitteet ovat kehittyneet viime vuosien aikana. Vuoden 2020 talousarviota-voitteisiin on tullut lisää selkeyttä ja mittaritietoihin on panostettu. Kuopion kaupungin pitkäjänteinen tiedolla johtamisen ja laatu-työn kehittäminen synnyttävät uusia mittareita, joita kannattaa hyödyntää talousarviotavoitteiden laadinnassa.</p>
<p>Maahanmuuttajille tarjottavien palvelujen pirstaleisuus ja palvelutarpeen muutokset tulevaisuudessa.</p>	<p>Maahanmuuttajayksikössä palvelee jatkossa kiintiöpakolaisten lisäksi kaikki myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneet henkilöt ja perheet riippumatta siitä, tulevatko he osoitetuille kuntapaikoille vai muuttavatko kuntaan itsenäisesti. Uuden asiakasryhmän myötä asiakasmäärässä ei tapahdu vähenemistä ainakaan seuraavaan kolmeen vuoteen, jonka Kuopio vastaa kotoutumisesta.</p> <p>Kaupungilla ei ole keskitettyä, yleistä palvelupistettä, joka palvelisi kaikkia maahanmuuttajia tai työperäisesti Kuopioon tulleita maahanmuuttajia. Laajoja kokonaisuuksia käsitellään kaupungin maahanmuuttajatoimijoita yhteen kokoavassa KV-kohtaamo -verkostossa.</p>		<p>Keskitetyllä palvelupisteellä tai asiakaspalvelulla sekä palvelualueajat ylittävällä yhteistyöllä voidaan saavuttaa synergiaetuja ja samalla saatetaan helpottaa palvelun saatavuutta.</p>
<p>Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteiden ja ohjeiden päivittämistarpeet.</p>	<p>Riskienhallintaperiaatteiden ja ohjeistuksen päivittäminen toteutetaan vuosien 2020-2021 aikana. Ohjeistuksen uusimisen ja käyttöönoton yhteydessä huomioidaan myös riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan koulutustarpeet.</p> <p>Riskienhallintatyöryhmä on käynnistänyt vuoden 2020 aikana keskustelun työryhmän roolista ja tehtävistä sekä selvittänyt verokkikaupunkien organisoitumista ja toimintaa. Työryhmä tekee esityksen vuoden 2020 loppuun mennessä riskienhallintatyöryhmän toiminnasta ja organisoitumisesta.</p>		<p>Riskienhallintatyöryhmän roolin tarkastelu nähdään hyvänä asiana.</p>
<p>Konserniyhdisteytymisen tiivistäminen ja selkeä omistajan tahtotilan ilmaiseminen konserniyhdisteistöjen työnjaossa.</p>	<p>Omistajaohjausjaosto tunnistaa konserniohjauksen ja konserniyhtiöiden seurannan resurssihaasteet.</p> <p>Konsernissa on tehty useita erilaisia yhtiöjärjestelyjä, jotka on tehty hyvinkin erilaisista lähtökohdista lähtien ja erilaisiin päämääriin tähdäten. Usein yhtiöittämisspäätöksiä on ohjannut lainsäädäntö. Konsernirakenteen muutokset jatkuvat myös tulevaisuudessa.</p>		<p>Riittävät resurssit mahdollistavat parhaan lopputuloksen omistajaohjauksen valmistelutyössä. Tarkastuslautakunnan havaintojen mukaan konsernin sisällä vuoropuhelu on lisääntynyt, mikä on hyvä asia.</p>

Arviointivuoden 2019 havainnot		
Keskeiset arviointihavainnot	Vastuualueen vastine	Tarkastuslautakunnan arvio
<p>Kaupunki-konsernin talous tasapainossa myös tulevaisuudessa.</p>	<p>Talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutus on edennyt suunnitellusti ja kuluvan vuoden henkilötöyvuosien vähentämistä saatavien yhteensä 6,0 milj. euron (4,0 milj. euroa pysyviä ja 2,0 milj. euroa kertaluonteisia) vaikutusten ennakoituaan toteutuvan. Työ jatkuu, kun myös vuodelle 2021 asetettiin yt-neuvotteluissa 4,8 milj. euron tavoite pysyvistä henki-</p>	 <p>Tarkastuslautakunta yhtyy näkemykseen siitä, että vuoden 2021 talousarviovalmistelua tehdään hyvin epävarmoissa olosuhteissa. Myös ilman pandemian tuomia olosuhdemuutoksia kau-</p>

<p>Myös vuoden 2018 arviointikertomuksen havainnoissa otettiin esille kaupungin taloudellisen tilanteen haasteet.</p>	<p>löstömenosäästöistä. Kunnallisveron ja muiden kuin vakituisten asuinrakennusten veroprosentteja vuodelle 2020 korotettiin 0,25 %-yksiköllä.</p> <p>Koronapandemian poikkeukselliset vaikutukset kuntatalouteen ovat osin realisoituneet. Kunnallisverotulon pudotuksen voimakkuus riippuu siitä, kuinka hyvin työllisyys palautuu vai muuttuvatko lomautukset eri toimialoilla irtisanomisiksi. Erittäin kriittiseksi talouden kannalta tulee muodostumaan sairaanhoitopiirin alijäämän kasvaminen. Vuoden 2019 tilinpäätöksestä jäsenkuntien katettavaksi tulee yli 17 milj. euron alijäämät. Kuopio on tehnyt omaan osuuteensa 3,7 milj. euron varauksen, mutta lisäksi kuluvalle vuodelle on kirjattava 5,2 milj. euron meno. Vuoden 2020 ennakkotiedot kertovat, että uutta alijäämää voi syntyä kymmeniä miljoonia euroja.</p>	<p>pungin talouden rakenteellinen alijäämä on pitkällä aikavälillä kestävä. Verorahoituksen kehitys ei riitä kattamaan kasvavia palvelutoiminnan menoja ja investointien tulorahoitus on heikko.</p>
<p>Väestökehityksen enustemallit</p>	<p>Vuoden 2019 aikana ei ole kaupungin sisältä löytynyt resursseja ennusteiden päivittämiseen. Suunnitelmana on, että Kuopion väestöennusteet tullaan päivittämään kaupungin omana työnä kesälomakauden jälkeen 2020. Työn päävastuu on strategisen maankäytön lupavalmistelijalla oman työnsä ohella. Ennusteet laaditaan yhteistyössä talous- ja omistajaohjauksyksikön sekä paikkatietopalvelujen henkilöstön kanssa. Väestöennusteet laaditaan uudella tavalla paikkatietopohjaisiksi vastaamaan tämän päivän suunnittelutarpeita. Tämän lisäksi seurataan Vantaan vetämää hanketta: digiajan väestöennustejärjestelmä.</p>	<p>Tarkastuslautakunnan mukaan väestöennusteiden ajantasaisuus ja niiden hyödynnettävyys eri palvelualueiden päätöksenteossa nähdään toiminnan perusedellytyksinä.</p>
<p>Toimitilojen tarvesuunnitteluun vaikuttavat ilmiöt</p>	<p>Palvelualueiden laatimat tarveselvitykset poikkeavat laajuuden, sisällön, käsittelyn ja päätöksenteon osalta toisistaan merkittävästi. Jatkossa on tarpeen yhtenäistää käytäntöjä. Toimitilaohjelman valmistelun yhteydessä on uudistettu toimitilahankkeiden prosessi.</p> <p>Tarveselvityksessä tavoitteena on arvioida palvelun tarve pitkälle tulevaisuuteen. Haasteina ovat olleet päivitettyjen väestöennusteiden puute, joka on korjaantumassa ja Y-tonttivarannon niukkuus sekä tonttien käytettävyyteen vaikuttavat ympäristölliset seikat (melu, ilmanlaatu yms.). Asian parantamiseksi on erittäin tärkeää, että kaavoitus saadaan mukaan hankkeisiin jo tarveselvitysvaiheessa.</p>	<p>Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että tarvesuunnittelun haasteita tunnistetaan. Poikkihallinnollinen yhteistyö tässäkin asiassa on ensiarvoisen tärkeää.</p>
<p>Yhteistyö perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä</p>	<p>Kuopio osallistuu yhteistyön kehittämiseen sairaanhoitopiirin YHESSÄ-hankeen kautta ja erikoisalakohteisesti. Näiden yhteistyömuotojen perimmäinen tavoite on kustannusten hillintä perustuen järkevään työnjakoon. Kuopiolla on pysyvä edustus päivystysalueen johtoryhmässä ja sitä kautta päivystyshoitoa on voitu pitkäjänteisesti kehittää vuodesta 2002 lähtien. Alkuvuonna 2020 on sovittu, että joko terveydenhuollosta vastaava apulaiskaupunginjohtaja tai terveysjohtaja osallistuvat erikoissairaanhoidon johtoryhmän työvaliokunnan niihin kokouksiin, joissa käsitellään sairaanhoitopiirin ja Kuopion yhteistyöhön liittyviä asiakokonaisuuksia. Yhteistyön vaikuttavuutta rajoittaa kuitenkin se, että Kuopion julkinen terveydenhuolto on vain osa Kuopion kaupungin kustannusvastuulla olevasta erikoissairaanhoidosta.</p>	<p>Erilaisten yhteistyömallien pilotointi on mahdollista jo tässä vaiheessa ja näin onkin toimittu. YHESSÄ-hankkeelle on asetettu isoja odotuksia.</p>
<p>Sisäisen valvonnan painopisteiden jalkauttaminen riittävien resursein</p>	<p>Palvelualueet ovat vastineissaan todenneet, että sisäinen valvonta on osa normaalia johtamistoimintaa. Sisäisen valvonnan suunnitelma ja vuosittaiset painopisteet on hyväksytty lautakunnissa ja ne on huomioitu vastuualueiden ja palveluyksikköjen toiminnassa. Toteutumista seurataan johtoryhmissä ja osavuosikatsauksissa.</p>	<p>Sisäisen valvonnan toimenpiteet, raportointi ja ohjaus yhtenäistyvät, mikä on hyvää asiaa. Toimintaa on mahdollista vielä kehittää.</p>
<p>Omistajapolitiikka selkeyttä jo ennen yhtiöjärjestelyjä</p>	<p>Yhtiöjärjestelyjä tehdessä kiinnitetään huomiota yhteistyöhön eri osapuolten välillä ja myös tiedottamisesta huolehditaan. Omistajan tahtotilaan ja sen viestimiseen liittyen voidaan todeta, että joissakin tapauksissa näyttäisi olevan enemmänkin haluttomuutta hyväksyä tehtyjä linjauksia ja roolituksia.</p>	<p>Kuopio-konsernissa voidaan ajatella tiivistyvän yhteiset pelisäännöt, yhteinen strategia ja yhteinen talous. Yhteistä konserniajattelua tulee vaalia ja omistajan tahtoa kunnioittaa.</p>